

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres ref.
15/3111-

Vår ref.
15/1529-3 671.0/AREL

Dato:
Oslo, 12.08.2015

Høring - endring av modell for styring og ledelse i universitets- og høyskoleloven

Landsorganisasjonen i Norge viser til deres brev av 26.06.2015 angående ovennevnte.

LO er uenig i forslaget om at ansatt rektor og ekstern styreleder skal bli den nye hovedmodellen. LO mener at dagens hovedmodell med valgt rektor fortsatt bør gjelde.

Høringsnotatet fra Kunnskapsdepartementet er en oppfølging av vedtak i Stortinget i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 18 (2014-2015) Konsentrasjon for kvalitet – Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren (UoH). LO er glad for at stortingsflertallet (AP, KrF, V, H og FrP) gikk inn for at UoH selv kan fastsette hvilken styringsmodell de vil ha. Denne valgfriheten har LO argumentert sterkt for i behandlingen av saken i Stortinget.

LO er også glad for at stortingsflertallet vedtok at de universitetene og høyskolene som ønsker det kan fortsette med den ledelsesmodellen de har i dag, uten at de må fatte et nytt styrevedtak. Et stort flertall av institusjonene har i dag valgt rektor.

LO er imot forslaget om ny hovedmodell for ledelse med ansatt rektor og ekstern styreleder utpekt av departementet. I høringsnotatet sidestiller departementet ansatt rektor og ekstern styreleder med «profesjonell ledelse», underforstått at valgt rektor ikke innehar den samme profesjonaliteten. Høringsnotatet gir ikke en nærmere klargjøring av hva departementet legger i begrepet "profesjonell ledelse". Departementet legger dermed til grunn en ledelsesmodell som er generell, og at ledelse ikke trenger innsikt i fagene som universitetene og høyskolene (UoH) bygger på.

LO er uenig i dette, og mener at UoH må styres av en faglig ledelse. De fleste «suksesskriteriene» for akademisk ledelse peker også på betydningen av at lederen har god legitimitet i fagmiljøene og en god forståelse av faglig autonomi og utvikling¹. UoH sine kjerneoppgaver er forskning, undervisning og formidling. Dermed er det avgjørende at virksomhetene ledes av noen som har stor innsikt i premissene for faglig virksomhet, i tillegg til legitimitet i fagmiljøene. Valgt rektor gir en faglig ledelsesmodell som forutsetter tett kobling til den faglige virksomheten.

¹ Alan Bryman, «Effective Leadership in Higher Education – summary of findings», 2007

Høringsnotatet tar også opp det forhold at valgt rektor samtidig er styreleder, og at dette blir en uheldig dobbeltrolle. Det argumenteres med at valgt rektor betyr mye myndighet og ansvar samlet på én hånd, da rektor ifølge høringsnotatet som styrets leder er ansvarlig for å forberede styresaker, å gjennomføre styrets vedtak mv. Dette er imidlertid en feil beskrivelse av rollene, da det er universitetsdirektøren som iht. gjeldende lov forbereder styresakene «etter samråd med» rektor.

Departementet mener at ansatt rektor vil ha større legitimitet sett utenifra. LO er usikker på hva som menes med dette, og savner en utdyping og eksemplifisering av dette. En rektor som er valgt av universitets- og høgskolesamfunnet vil utvilsomt ha større legitimitet til å tale institusjonens sak utad i det norske samfunnet, enn en leder ansatt av et styre i et lukket møte.

LO er også opptatt av en balanse mellom akademisk frihet og statlig styring.

Universitetene og høgskolene skal ha en akademisk frihet som gjør det mulig for forskere og studenter å gi kvalitet til samfunnets institusjoner gjennom konstruktiv kritikk. Valgt ledelse har legitimitet i fagmiljøene og en armlengdes avstand til den makt og myndighet som universitetssamfunnet skal balansere. LO mener derfor at det kritiske og uavhengige blikket til universitetene og høgskolene blir best mulig ivaretatt med dagens hovedmodell med valgt rektor som styreleder.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Are Tomasgard
(sign.)

Stein Reegård
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.